

První čtení z Písma: Ezechiel 18, 1.29-32

Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: „Dům izraelský říká: »Cesta Panovníkova není správná.« Mé cesty že nejsou správné, dome izraelský? Nejsou to vaše cesty, jež nejsou správné? Proto budu soudit každého z vás, dome izraelský, podle jeho cest, je výrok Panovníka Hospodina. Obráťte se a odvráťte se ode všech svých nevěrností a vaše nepravost vám nebude k pádu. Odhodte od sebe všechny nevěrnosti, jichž jste se dopouštěli, a obnovte své srdce a svého ducha. Proč byste měli zemřít, dome izraelský? Vždyť já si nelibuji ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obráťte se tedy a budete žít.“

Druhé čtení z Písma: Filipským 2, 1-13

Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechť je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán. A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí.

Evangelium: Matouš 21, 23-32

Když Ježíš přišel do chrámu a učil, přistoupili k němu velekněží a starší lidu a řekli: „Jakou mocí to činíš? A kdo ti tu moc dal?“ Ježíš jim odpověděl: „Já vám také položím otázku; jestliže ji zodpovíte, i já vám povím, jakou mocí to činím. Odkud měl Jan pověření křtít? Z nebe, či od lidí?“ Oni se mezi sebou dohadovali: „Řekneme-li, »z nebe«, namítne nám: »Proč jste mu tedy neuvěřili?« Řekneme-li však »z lidí«, máme obavy ze zástupu; vždyť všichni mají Jana za proroka.“ Odpověděli tedy Ježíšovi: „Nevíme.“ Tu jim řekl i on: „Ani já vám nepovím, jakou mocí to činím. Co myslíte? Jeden člověk měl dva syny. Přišel a řekl prvnímu: »Synu, jdi dnes pracovat na vinici!« On odpověděl: »Nechce se mi.« Ale potom toho litoval a šel. Otec přišel k druhému a řekl mu totéž. Ten odpověděl: »Ano, pane.« Ale nešel. Kdo z těch dvou splnil vůli svého otce?“ Odpověděli: „Ten první!“ Ježíš jim řekl: „Amen, pravím vám, že celníci a nevěstky předcházejí vás do Božího království. Přišel k vám Jan po cestě spravedlnosti, a vy jste mu neuvěřili. Ale celníci a nevěstky mu uvěřili. Vy jste to viděli, ale ani potom jste toho nelitovali a neuvěřili mu.“

O upřímnosti

Je nám jasné, že v první části dnešního evangelia se řeší spor o autoritu. Ta perikopa se tak i jmenuje – Spor o Ježíšovu pravomoc. Zkusme se zamyslet, za jakých okolností k tomuto rozhovoru došlo. Ježíše oslovují velekněží a starší lidu, tedy ti, kteří v tehdejší společnosti měli moc, měli autoritu, byli uznávanými vůdci izraelského lidu, představovali židovskou elitu. Naproti tomu Ježíš je rebel, pouhý den předtím vyhnal z chrámu prodavače a směnárníky, čímž veřejně odsoudil celou židovskou kultickou praxi. Z toho, jak uzdravuje nemocné a činí další zázraky, je však zjevné, že disponuje velkou mocí.

Atmosféra je velice napjatá. Zem je okupována Římany. Velekněžím a starším jde o zachování míru, udržení klidu v zemi, ale i udržení tradice a vlastní autority. Dalo by se tedy říci, že jejich pohnutky nejsou veskrze špatné. Postavení před Ježíšovu otázku se obávají, že když otevřeně vystoupí proti Janu Křtiteli (který byl tou dobou již po smrti), dav se vzbouří. Zároveň se však zdráhají prohlásit jej za proroka, protože se bojí krále Heroda Antipy, jenž dal Jana Křtitele popravít, a brání jim v tom i jejich vlastní přesvědčení.

Můžeme se ptát, proč Ježíš odpovídá otázkou, proč neřekl přímo, že má svou moc od Boha. Asi není pravděpodobné, že by měl strach, i když mu nepochybně hrozilo velké nebezpečí. Spíš jde o to, že na tuto otázku si opravdu musíme odpovědět každý sám v sobě. Kým je pro mě Ježíš?

Velekněží nakonec odpovídají: „Nevíme.“

A na to Ježíš reaguje podobenstvím o dvou synech. Ten první nejprve nechce jít na vinici, ale potom toho lituje a jde. Ten druhý naopak ochotně přisvědčí, ale nakonec nejde.

Tento stručný příběh je aktuální v každé době. Vztahuje se k upřímnosti a popisuje náš vztah k Bohu. Na jedné straně člověk na rovinu říká: „Nechce se mi. Nemám chuť se zabývat Bohem. Nerozumím tomu, nepotřebuji to. Nebo: nemám na to dost odvahy, odhodlání, víry.“ Pak mu to ale vrtá hlavou, rozmyslí si to a jde.

Naproti tomu stojí ti, kteří na Boží volání ochotně přitakávají, ale potom, jak se říká: skutek utek. V kostele mají spoustu zbožných řečí, ale v reálném životě se to nepozná.

Ale nikdy to není černobílé. Jako nemůžeme říci, že každý, kdo stojí ve vedení, nese velkou odpovědnost, je automaticky konzervativní zpátečník, tak i podle toho podobenství se většina z nás jednou chová jako ten první syn, jindy jako ten druhý. Jde o to si to uvědomit a nepropadat představě o vlastní dokonalosti, pocitu, že už máme všechno v hlavě správně srovnané, že máme patent na pravdu, nebo dokonce že máme právo Bohu říkat, co má dělat, jak na to upozorňuje i prorok Ezechiel v prvním čtení. Hned ale také dodává, že pokud si uvědomíme svou chybu, Bůh nám odpustí.

A apoštol Pavel nám říká: „Nedejte se ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechtě je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“

Tady bych asi mohla skončit větou: To nám budiž vzorem, příkladem, který chceme následovat.

Ale asi se shodneme, že je to příklad nedostižný, že je to někdy opravdu těžké a asi to není ani úplně zdravé upřednostňovat vždy a za všech okolností zájmy druhých před sebou samým, prostě se obětovat.

A to je asi to hlavní, jak jsem dnešním textům porozuměla: nevadí, že někdy ve vztahu k Bohu pochybujeme, tápeme, klademe otázky. Je to dlouhá cesta, která určitě není rovná a snadná. Pokud to však úplně nevzdáme, je to určitě lepší, než se tvářit, jako že je nám už všechno jasné, souhlasně k tomu přitakávat, ale žít pak úplně jinak. Amen.